

# **Perustelumuistio kirkkohallituksen päätökseen lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajan viran haltijalta sekä tällaisen viran tehtäviä pääasiallisena tehtävänäan tekevältä viranhaltijalta vaadittavasta tutkinnosta**

## **Yleisperustelut**

### **1. Johdanto**

Kirkkolaki (652/2023), kirkkojärjestys (657/2023) ja laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta (653/2023) hyväksyttiin eduskunnan täysistunnossa 14.4.2023, ja ne tulivat voimaan 1.7.2023 alkaen. Tällöin kumoutuivat edellinen kirkkolaki (1054/1993) sekä kirkkohallituksen niiden perusteella kirkon eri hengellisen työn virkoihin, myös lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajalta sekä tällaisen viran tehtäviä pääasiallisena tehtävänäan tekevältä viranhaltijalta, tekemät päätökset virkaan vaadittavista tutkinnoista.

### **2. Nykytila ja sen arviointi**

Lähetys- ja kansainvälisen työn viran haltijan kelpoisuuteen vaadittavat opinnot kuuluvat tällä hetkellä sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkintoon, sosionomi (AMK) tai humanistisen alan ammattikorkeakoulututkintoon, yhteisöpedagogi (AMK), johon tulee sisältyä lähetystyön ja kansainvälisen diakonian opintokokonaisuus (8 op). Mikäli tutkintoon ei sisälly näitä opintoja, on niitä mahdollista täydentää kouluttavan laitoksen käytäntöjen mukaisesti.

Kelpoisuuden on voinut saada myös henkilö, jolla on muu soveltuva korkeakoulututkinto ja sen lisäksi suoritettuna vähintään 25 opintopisteen laajuinen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon järjestämä kansainvälisen työn erityiskoulutus tai sitoutuminen sen suorittamiseen.

Aiempi päätös vastaa pääosin tarkoitustaan lukuun ottamatta epäselväksi koettua 2§:n ensimmäisen ja toisen kohdan suhdetta toisiinsa: sisältävätkö ensimmäisessä kohdassa mainitut tutkinnot myös toisen kohdan ilmaisuun 'muu soveltuva korkeakoulututkinto'. Seurakuntien palautteen mukaan rekrytointitilanteessa aikaisempi päätös vaikeuttaa hakijoiden kelpoisuuden tutkimista. Näiltä osin aiempaa päätöstä on tarpeen selkiyttää.

Nykyiset Kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutukset (25 / 35 op) ovat muotoutuneet 2010-luvulla ja tuottavat osaamista, jota tarvitaan lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajan viroissa. Sen suorittaminen riittää täydennyskoulutukseksi siinä tapauksessa, että virkaa hakevalla ei korkeakoulututkintonsa perusteella ole riittävästi kirkon ammateissa edellytettävää osaamista.

Kirkon työmarkkinalaitoksen tilastotietojen mukaan vuonna 2022 lähetys- ja kansainvälisen työn tehtävissä oli 19:llä eri tehtävänimikkeellä yhteensä 128 viranhaltijaa. Yleisimmin käytetty nimike oli lähetys sihteeri, yhteensä 68. Seuraavaksi yleisimpiä olivat kansainvälisen työn sihteeri (12) ja lähetys-kasvatussihteeri (10). Lähetys- ja kansainvälisentyön sihteerin virkanimikkeellä toimii kolme henkilöä, lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajan nimikkeellä neljä. Seurakunnissa lähetys sihteerin nimike on pysynyt vallitsevana, vaikka työn sisältö on usein muuttunut laaja-alaisen kansainvälisen työn suuntaan. Virkasuhteessa toimivien lähetys sihteerien ohella seurakunnissa on myös palkkiotomisia tai vapaaehtoisia lähetys sihteereitä, mutta vuosien kuluessa monet heistä ovat siirtyneet virkaksi työsuhteeseen.

Erityisesti niissä seurakunnissa, joissa kyseiseen tehtävään on liitetty muita, kuin lähetysjärjestöyhteistyöhön liittyviä tehtäviä, näkyy nimikkeessä ajatus kansainvälisestä vastuusta. Tällaisia ovat olleet esim. maahanmuuttaja- ja monikulttuuriseen työhön, ystävyysseurakuntatyöhön ja uskontodialogiin liittyvät tehtävät. Käytössä olevien nimikkeiden moninaisuus kertoo seurakuntien kansainväliseen ja monikulttuurisuuteen liittyvien tehtävien kehittymisestä.

Aiempi päätös vastaa pääosin tarkoitustaan lukuun ottamatta edellä mainittua epäselväksi koettua toista pykälää. Aiempaa päätöstä on tarpeen muuttaa niin, että kelpoisuuden tuottaa myös toisen pykälän ensimmäisessä kohdassa mainitut tutkinnot, joihin liittyy vähintään 25 opintopisteen laajuinen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon järjestämä kansainvälisen työn erityiskoulutus tai sitoutuminen sen suorittamiseen.

### **3. Päätöksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset**

#### **3.1 Tavoitteet**

Päätöksen tavoitteena on turvata edelleen, että yhteiskunnan koulutusjärjestelmä tuottaa lähetys- ja kansainvälisen työn tehtävissä edellytettävän osaamisen osana tiettyjä ammattikorkeakoulututkintoja.

Toisena tavoitteena on, että tehtävään edellytettävää tutkintoa voidaan tietyin edellytyksin täydentää, mikäli teologisia, kirkon ja seurakunnan työhön sekä viran alaan liittyviä opintoja ei ole suoritettu tutkintoon sisältyvinä.

#### **3.2 Keskeiset ehdotukset**

Kirkkohallitukselle esitetään, että se vahvistaisi lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajan viran haltijalta sekä tällaisen viran tehtäviä pääasiallisena tehtävänäan tekevältä viranhaltijalta vaadittavasta tutkinnosta viran haltijan tutkintoja ja opintoja koskevat vaatimukset pääosin kirkkohallituksen 26.8.2020 päätöksen nro 136 mukaisesti.

Päätöksen keskeisiä muutoksia on kaksi. Ensimmäisen muutos on muuttaa aiemmassa päätöksessä olevat kirkkolakiin tehdyt viittaukset 1.7.2023 voimaantulleen Kirkkolain (652/2023) mukaisiksi.

Toinen muutos on sisällöllinen: selkiyttää säädöksen toisen pykälän sisältöä siten, että kelpoisuuden tuottavat myös pykälän ensimmäisessä kohdassa mainitut tutkinnot, joiden lisäksi on suoritettu

vähintään 25 opintopisteen laajuinen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon järjestämä kansainvälisen työn erityiskoulutus tai sitoutuminen sen suorittamiseen.

Muilta osin päätöksessä määrättävät virkaan valittavalta edellytettävät tutkinnot ja opinnot vastaavat kirkkohallituksen 26.8.2020 päätöksen nro 136 2 §:n mukaisia tutkintoja ja opintoja.

#### **4. Esityksen vaikutukset**

##### **Lapsivaikutusten arviointi**

Päätöksen välittömät ja välilliset vaikutukset lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointiin ovat myönteisiä. Arvio perustuu siihen, että päätöksessä määrättävät tutkinnot ja opinnot ovat sisällöllisesti ja menetelmällisesti sellaisia, jotka vastaavat laaja-alaisesti lasten, nuorten ja heidän perheidensä tarpeisiin. Päätös turvaa seurakunnille ja seurakuntayhtymille samantasoisien ja riittävän yhdenmukaisen osaamisen lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointia tukevaan ja osallisuutta mahdollistavaan toimintaan.

##### **Taloudelliset vaikutukset**

Päätöksestä ei aiheudu seurakuntatyöntekijöille, viranhaltijoille eikä opiskelijoille uusia lisäkustannuksia.

##### **Yhteiskunnalliset vaikutukset**

Päätös on edelleen yhteiskunnan koulutuspoliittisen jatkuvan oppimisen linjausten mukainen, koska se mahdollistaa tutkintojen täydentämisen joustavasti työuran aikana eri tutkintoasteisen viran kelpoisuuden saavuttamiseksi.

Se on myös Kirkkohallituksen jatkuvan oppimisen tavoitteiden mukainen, koska se mahdollistaa tiettyjen tutkintojen täydentämisen joustavasti työuran aikana lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajan viran haltijalta sekä tällaisen viran tehtäviä pääasiallisena tehtävänäan tekevältä viranhaltijalta vaadittavasta kelpoisuuden saavuttamiseksi.

##### **Säänneltyjen ammattien edellyttämä suhteellisuusarviointi**

Tutkintopäätöksen valmistelussa on otettu huomioon valtioneuvoston antama (20.5.2020) asetus ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista (376/2020). Sen mukaan sääntelyä valmisteltaessa on sääntelyn valmistelusta vastaavan viranomaisen tehtävä oikeasuhteisuuden arviointi asetuksessa säädetyn mukaisesti. Asetuksen mukaan sääntely on perusteltava yleisen edun mukaisesti tavoitteisiin liittyvillä syillä ja säädösten on oltava oikeasuhteisia. Asetuksen 3 –

5 §:ien mukaisen arvioinnin perusteella nyt käsiteltävien virkojen säätely pohjautuu seuraaviin seikkoihin.

Kirkon virkoja koskevien määräysten tarkoituksena on turvata kyseisen viran itsenäiseen hoitamiseen tarvittava ammatillinen, teologinen sekä sosiaali- ja terveysalan osaaminen. Tavoitteena on turvata sekä kunkin ammatin yhteiskunnallinen osaaminen että riittävä teologinen ja kirkon työn ammatillinen osaaminen. Kuvatun kaltainen osaaminen on välttämätöntä, sillä kirkon työn hengellinen luonne edellyttää kirkon toiminnan tuntemusta sekä teologista että hengellistä osaamista. Hengellisessä työssä kohdataan ihmisiä hyvin herkissä tilanteissa, jolloin vahva ammatillinen osaaminen on välttämätöntä myös asiakasturvallisuuden vuoksi.

Valtioneuvoston asetus edellyttää myös säädösten oikeasuhteisuutta. Tähän kiinnitettiin huomiota, jo tammikuussa 2020 hyväksytyssä esityksessä. Nyt annettava määräys mahdollistaa sen, että aikaisempaa tutkintoa voidaan täydentää tarvittavilla opinnoilla ilman, että opiskelijan tarvitsee suorittaa uutta tutkintoa. Esityksen voidaan siten katsoa täyttävän valtioneuvoston asettamat edellytykset.

## **5. Asian valmistelu**

Valmistelu on tehty Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikön ja Kirkon ulkoasiain osaston (erityisesti KKK) yhteistyönä. Päätös sisältää yhden sisällöllisen muutosehdotuksen.

## **Säännöskohtaiset perustelut**

### **Kirkkohallituksen päätös lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajan viran haltijalta tai tällaisen viran tehtäviä pääasiallisena tehtävänään tekevältä viranhaltijalta vaadittavasta tutkinnosta**

#### **1 § Päätöksen tarkoitus**

Säädöksessä kuvataan, mitä osaamista lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajan viran itsenäinen hoitaminen edellyttää. Siihen tarvitaan riittävää lähetystyön ja kansainvälisten tehtävien, teologian sekä kirkon toiminnan soveltavaa osaamista. Päätöksellä voidaan varmistaa, että kelpoisuuden tuottavat tutkinnot ja opinnot sisältävät sen. Pykälää ei ole aikaisemmissa vastaavissa tutkintopäätöksissä, mutta kouluttavien laitosten kanssa tehtävän yhteistyön kannalta on pidetty tarkoituksenmukaisena määrittellä yleisellä tasolla tutkintojen ja opintojen tuottama kirkon kannalta tarpeellinen osaaminen.

#### **2 § Vaadittava tutkinto ja opinnot**

Pykälässä määrätään tutkinnot, jotka edellytetään seurakuntien ja seurakuntayhtymien lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaajalta sekä niitä pääasiallisena tehtävänään tekevältä viranhaltijalta. Näitä ovat pykälän ensimmäisessä kohdassa mainitut kirkkohallituksen antaman päätöksen mukaiset

tutkinnot: nro 162 (Diakonia), nro 164 (Nuorisotyönohjaaja) tai nro 165 (Varhaiskasvatuksen ohjaaja). Näihin tutkintoihin tulee kuulua vähintään 8 opintopisteen lähetyksen ja kansainvälisen diakonian opintoja tai että opinnot on tehty erillisinä.

Pykälän toisessa kohdassa määrätään, että pykälän ensimmäisessä kohdassa mainitut tutkinnot, vaikka niihin ei sisälly tai erikseen ei ole suoritettu ammattikorkeakoulussa 8 opintopisteen laajuisia lähetyksen ja kansainvälisen diakonian opintoja, mutta mainittujen tutkintojen lisäksi on suoritettu vähintään 25 opintopisteen laajuinen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon järjestämä kansainvälisen työn erityiskoulutus tai sitoutuminen sen suorittamiseen, antaa kelpoisuuden lähetyksen ja kansainvälisen työn ohjaajan virkaan.

Pykälän toisessa kohdassa määrätään myös, että edellä mainittujen tutkintojen lisäksi muu soveltuva korkeakoulututkinto, jonka lisäksi on suoritettu vähintään 25 opintopisteen laajuinen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon järjestämä kansainvälisen työn erityiskoulutus antaa kelpoisuuden tähän virkaan. Soveltuvana korkeakoulututkintona voidaan pitää muun muassa teologian kandidaatin tai maisterin tutkintoa.

### **3 § Todistus tutkinnosta tai opintojen suorittamisesta**

Pykälässä määrätään siitä, että tutkinnon tai edellytettävien opintojen suorittaminen osoitetaan korkeakoulun tai Kirkkohallituksen antamalla todistuksella.

### **4 § Ulkomailla suoritettujen tutkintojen ja opintojen tunnustaminen**

Ulkomailla suoritettujen tutkintojen ja opintojen osalta noudatetaan evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain (653/2023) 11 §:n määräyksiä siten, että ulkomaisten tutkintojen tunnustamisessa, ja tutkinnon tuottamassa kelpoisuudessa näitä tutkintoja verrataan edellä tässä päätöksessä määriteltyihin opintoihin.

Opetushallitus päättää siitä, millaisen kelpoisuuden toisessa maassa suoritettu tutkinto antaa Suomessa työtä tai opiskelupaikkaa hakiessa. Kirkkohallituksen päätös tarkentaa Opetushallituksen antamaa päätöstä siltä osin, tuottaako ko. tutkinnon tunnustaminen kelpoisuuden myös seurakuntien ja seurakuntayhtymien virkoihin.

### **5 § Voimaantulo**

Tämän päätöksen on tarkoitus tulla voimaan x päivänä xxxkuuta 2023.

Kirkkohallituksen tai piispainkokouksen aikaisempien päätösten mukaisen tutkinnon tai koulutuksen suorittanut henkilö säilyttää kelpoisuutensa tässä päätöksessä mainittuun vastaavaan virkaan.